

BIJ WIE HOOR IK?

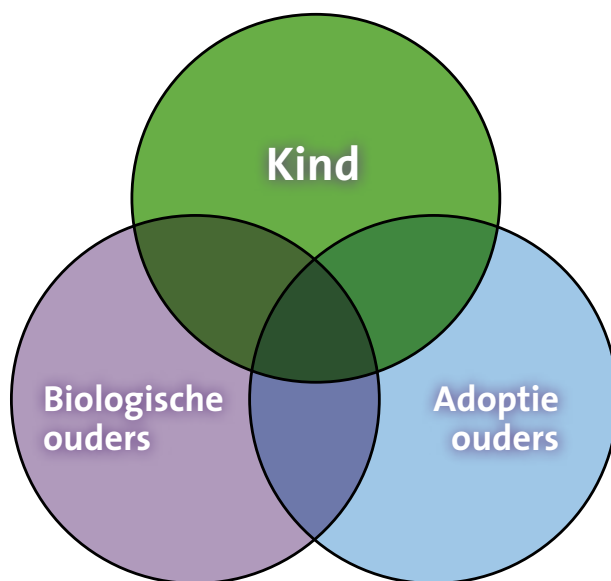
Even later werd hij opgevisst door een andere boot met een andere kapitein en veel andere baby's die net als hij uit het water waren gered. Uitgehongerd en ongerust stapte hij op deze onbekende boot. Hij had geen keuze. Hij verbleef een tijdje op deze reddingsboot en net als hij wat vertrouwen begon te krijgen in de nieuwe kapitein, stak er een storm op.....
Een passage uit het verhaal van de kleine matroos (Dr. Gillis, kinderarts)

door Thitja Kremer-Kollen

De levensstart van een adoptief kind is wezenlijk zo anders dan die van een biologisch kind. Zijn hele leven draagt hij die levensstart mee als extra bagage. Een rugzak gevuld met (on)bewust meegemaakte gebeurtenissen. Voor ouders, leerkrachten en docenten zijn er voortdurend situaties waarin je je afvraagt: Hoort dit bij zijn geschiedenis of is het een ontwikkelingfase die past bij zijn leeftijd? Met dit artikel wil ik graag een aftrap geven voor mijn boek *Kind van 4 ouders*, bedoeld voor iedereen die met adoptie- of pleegkinderen werkt of ermee te maken heeft, en zijn deskundigheid hierin wil vergroten.

Driehoek blijft bestaan

Met de adoptiedriehoek geven we de drie partijen aan die betrokken zijn bij adoptie: het kind, de biologische ouders

De adoptiedriehoek geeft de drie partijen aan die betrokken zijn bij adoptie: het kind, de biologische ouders en de adoptieouders.

en de adoptieouders. Deze drie partijen zijn te allen tijde met elkaar verbonden, zichtbaar of onzichtbaar. Door alle onderzoeken omtrent adoptie en de bewegingen in het veld krijgt deze driehoek in de praktijk steeds meer inhoud.

Het adoptiekind draagt zijn levensstart mee als extra bagage

Er is meer openheid en men zoekt naar verbinding tussen de drie zijden. Kijk maar eens in de media, bijvoorbeeld het programma *Spoorloos*, waarin geadopteerden op zoek gaan naar hun *roots* en de ontbrekende puzzelstukken. Zoeken naar identiteit, vragen waarvan de antwoorden mogelijk liggen in het land van herkomst en in het geboortegedezin. Bijna alle geadopteerden hebben het verlangen om meer te weten over hun afkomst.

Loyaal aan alle ouders

Maar lang niet iedereen heeft de behoefte op zoek te gaan. Soms blijft het bij zoeken in gedachten. Voor een ieder die hiermee te maken heeft, is het zeer belangrijk om ruimte te geven aan de processen die spelen. Mag ik tegen mama zeggen dat ik af en toe droom van mijn moeder daarginds of maak ik haar dan heel droevig? Kijkend vanuit degene om wie het gaat, in gesprek blijven en desnoods extra deskundige hulp aanbieden.

Loyaliteit: 'Verbonden voelen met', 'Trouw zijn aan'. Een hele bijzondere vorm van loyaliteit is die van ouders en kind.

Die noemen we de zijns-loyaliteitsband. Ouders schenken hun kind het leven. Hierdoor zijn ze hun hele leven met elkaar verbonden. Voor adoptiekinderen en pleegkinderen is er dubbele loyaliteitsband. Loyaal zijn aan de biologische ouders én aan de adoptieouders. Dit maakt het soms erg heftig, lastig en verwarrend: Bij wie hoor ik nu eigenlijk?

Vragen rondom identiteit spelen extra

De vraagstukken verschillen per leeftijd en ontwikkelingsfase. Voor een jong kind is het de zekerheid van de band met zijn adoptieouders: het wil op hen lijken en uit de buik van de moeder komen. Zo rond groep drie komt het besef dat aan het gewenst-zijn ook een andere kant zit, die van verlaten-zijn, afgestaan-zijn.

Zo rond de puberteit spelen vragen rondom de identiteit een grote rol. Wie ben ik? Op wie lijk ik? Van wie heb ik bepaalde eigenschappen? Voel ik me nu Nederlander of Afrikaan? Voor geadopteerde pubers betekent de identiteitsvraag extra hard werken.

Het is erg lastig om jezelf te vergelijken met twee stellen ouders, hier en daar. En wat wanneer de informatie over je afkomst ontbreekt of niet volledig is?

Complexe conflicten

Het zijn vragen en puzzels die horen bij de dubbele wortels. Wortels die bij sommige kinderen zelfs tot een loyaliteitsconflict kunnen leiden. Het gevoel te moeten kiezen tussen beide ouders. Een keuze die onmogelijk is! En dan heb ik het nog niet eens over een echtscheiding of wanneer één van de ouders komt te overlijden. Situaties waarin deze kinderen extra kwetsbaar zijn. Voor de tweede keer gescheiden worden van... Dit kan hen flink uit balans brengen.

Rouwproces ondersteunen

Voorafgaand aan elke adoptie staat een enorm verdriet en verlies. Een moeder die haar kind, vaak noodgedwongen en uit liefde, afstaat. Rouwen is liefdewerk. Om je kind te kunnen ondersteunen, zul je als ouders goed moeten kunnen afstemmen op je kind. Dat vereist kennis van het rouwproces, inzicht in wat het kind aan kan en wat niet, emotioneel en cognitief. Kinderen weten vaak heel goed zelf wat ze nodig hebben en wat hen helpt. Belangrijk is om ruimte te geven aan dat wat er is. Stimuleren en hen helpen een eigen vorm te vinden voor het verdriet en dit verdriet te erkennen. Dat het verdriet er mag zijn. Rouwen doet iedereen op zijn eigen unieke manier.

School voor veilig gevoel

Elke school heeft met adoptie of pleegzorg te maken en speelt een essentiële rol in de ontwikkeling. Voor adoptie- en pleegkinderen is het van extra belang dat zij zich, net als thuis, veilig voelen en dat ze mogen zijn wie ze zijn. Sommigen hebben niet de kans gekregen om zich van jongs af aan geborgen te voelen. Het gevoel 'ik mag er zijn

en ben goed zoals ik ben' staat erg wankel of is er gewoonweg niet. Het is belangrijk dat deze kinderen die veiligheid op school gaan voelen. Zo zullen ze zich steeds meer aan

De invalshoek van begeleiding ligt in het signaleren van overlevingsgedrag

anderen kunnen laten zien. De wisselende zorg in het verleden door diverse personen maakt dat deze kinderen extra gevoelig zijn voor structuur en een stabiele schoolomgeving. Wisselingen in de groep haken aan belevingen uit het land van herkomst en zijn soms lastig te verwerken.

Signalen interpreteren

Begeleiding vraagt dan soms net even een andere invalshoek. Het kind heeft gedrag ontwikkeld om te kunnen overleven. Zo heeft hij zijn eerste jaren immers overleefd. Zeer waarschijnlijk heeft hij dit gedrag niet meer nodig. Het is goed te kijken wat er nu eigenlijk achter het gedrag schuilgaat en wat het kind nodig heeft om het te keren. Best lastig om de signalen juist te interpreteren. Hoort het bij de ontwikkeling of heeft het te maken met het afgestaan-zijn? Signalen die veel gehoord en gezien zijn bij deze kinderen: faalangst, te vrij of juist erg teruggetrokken, clownesk gedrag, contact leggen met mensen die onbekend zijn, schrikken van lichamelijk contact, klampgedrag, controle willen houden... Het is goed om deze signalen te bespreken met de ouders en indien nodig extra zorg in te schakelen.

Ook al loopt adoptie wat terug en zoekt men naar allerlei mogelijkheden om kinderen in het land van herkomst te laten leven, adoptie zal mogelijk blijven voor kinderen die om wat voor reden dan ook niet in hun eigen land kunnen wonen. Wij, die werken of leven met adoptie- of pleegkinderen, moeten extra alert zijn op signalen, korte lijnen en regelmatig contact houden met het thuisfront. Verder zijn het unieke kinderen, net als elk ander kind in de groep! Als mens en als trainer/coach heeft adoptie mij verrijkt. Een hele bijzondere gebeurtenis en ook zo gewoon.

Thitia Kremer-Kollen heeft ruime ervaring als docent, mentor en leerlingbegeleidster. Zij heeft een eigen praktijk, Papillon, en werkt als seniortrainer voor HPC trainingen, opleiding & advies.

Info: www.papillontrainingencoaching.nl, www.hpc.nl